

CUPRINS

Prefață la ediția a treia	9
PARTEA I. SCHIMBUL DE MĂRFURI DE LA ORIGINI ȘI PÂNĂ LA CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	11
Capitolul 1	
Schimbul de mărfuri în orânduirile precapitaliste	13
1.1. Diviziunea socială a muncii și apariția schimbului de mărfuri	14
1.1.1. Apariția diviziunii sociale a muncii și a schimbului de mărfuri; formele schimbului	14
1.1.2. Aspecte mai importante ale schimbului de mărfuri în orânduirea sclavagistă	20
1.1.2.1. Comerțul Feniciei și Cartaginei	20
1.1.2.2. Comerțul Greciei antice	22
1.1.2.3. Comerțul Romei antice	24
1.1.2.4. Comerțul Chinei antice	26
1.1.2.5. Comerțul Indiei antice	28
1.2. Schimbul de mărfuri în orânduirea feudală	30
1.2.1. Succintă caracterizare a schimbului de mărfuri în orânduirea feudală	30
1.2.2. Formarea orașelor în feudalism. Apariția breslelor și a ghildelor	32
1.2.3. Orașele-state italiene și rolul lor în dezvoltarea schimburilor comerciale	35
1.2.4. Liga hanseatică și rolul ei în dezvoltarea schimburilor comerciale	38
Capitolul 2	
Diviziunea internațională a muncii și formarea pieței mondiale	41
2.1. Începuturile diviziunii internaționale a muncii și formarea pieței mondiale	42
2.2. Trăsăturile caracteristice ale pieței mondiale și ale diviziunii internaționale a muncii	47
2.3. Etapele formării și dezvoltării pieței mondiale	51
Capitolul 3	
Comerțul internațional și politica comercială în perioada capitalismului premonopolist	55
3.1. Comerțul internațional și politica comercială în perioada manufacturieră a capitalismului	56
3.1.1. Succesiunea țărilor europene la hegemonie în comerțul mondial. Centrele comerciale mai importante și structura comerțului internațional	56
3.1.2. Formele organizatorice ale comerțului internațional	63
3.1.3. Politica comercială mercantilistă și începuturile protecționismului	65

3.2. Comerțul internațional și politica comercială în perioada capitalismului liberei concurențe	70
3.2.1. Revoluția industrială din principalele țări capitaliste și influența ei asupra comerțului internațional	70
3.2.1.1. Anglia	70
3.2.1.2. Franța	73
3.2.1.3. Germania	75
3.2.1.4. Statele Unite ale Americii	78
3.2.2. Dezvoltarea transporturilor și a mijloacelor de comunicație și influența lor asupra comerțului internațional	82
3.2.3. Formele organizatorice ale comerțului internațional în secolul al XIX-lea	84
3.2.4. Lupta dintre marile puteri capitaliste pentru colonii; aspecte ale politicii comerciale	86

Capitolul 4

Comerțul internațional și politica comercială din deceniul nouă al secolului al XIX-lea și până la Primul Război Mondial

.....	89
4.1. Succintă caracterizare a epocii capitalismului monopolist (imperialism)	90
4.2. Dezvoltarea comerțului internațional în perioada din deceniul nouă al secolului al XIX-lea și până la Primul Război Mondial	95
4.2.1. Evoluția volumului valoric al comerțului internațional	95
4.2.2. Structura pe mărfuri a comerțului internațional	96
4.2.3. Orientarea geografică a comerțului internațional	100
4.3. Politica comercială a țărilor capitaliste	101
4.4. Contradicțiile dintre principalele țări capitaliste în problema piețelor	104

Capitolul 5

Comerțul internațional și politica comercială în perioada de la Primul Război Mondial și până la Al Doilea Război Mondial (inclusiv)

.....	109
5.1. Succintă caracterizare a perioadei	110
5.2. Comerțul internațional în timpul primului război mondial	111
5.3. Comerțul internațional dintre cele două războaie mondiale	113
5.3.1. Evoluția volumului valoric al comerțului internațional	113
5.3.2. Structura pe mărfuri a comerțului internațional	117
5.3.3. Orientarea geografică a comerțului internațional	125
5.4. Politica comercială a țărilor capitaliste în perioada dintre cele două războaie mondiale	129
5.5. Rivalitatea anglo-americană și expansiunea imperialismului german, japonez și sovietic în perioada dintre cele două războaie mondiale	133
5.6. Comerțul internațional în perioada Celui de-Al Doilea Război Mondial	139

PARTEA A II-A. COMERȚUL INTERNAȚIONAL ȘI POLITICA COMERCIALĂ ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX ȘI ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI (SISTEMUL COMERCIAL MONDIAL) 145

Capitolul 6

Evoluția comerțului internațional și a politicii comerciale în a doua jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI. Trăsături caracteristice și tendințe 147

- 6.1. Noi mutații în diviziunea mondială a muncii și adâncirea interdependențelor economice dintre state în etapa actuală..... 148
- 6.2. Trăsături și tendințe ale dinamicii și volumului comerțului internațional contemporan 153
- 6.3. Evoluția structurii pe mărfuri a comerțului internațional contemporan 167
- 6.3.1. Structura comerțului internațional pe cele două mari grupe de produse (de bază și manufacturate) 169
- 6.3.2. Structura comerțului internațional pe cele șase grupe de produse 183
- 6.4. Repartizarea geografică a comerțului internațional și curente de schimburi comerciale 207
- 6.4.1. Succintă prezentare a modificărilor care s-au produs în perioada postbelică în repartizarea geografică a comerțului internațional 207
- 6.4.2. Curente de schimburi comerciale internaționale..... 218

Capitolul 7

Politica comercială. Instrumente și măsuri de politică comercială folosite pe plan internațional în etapa actuală 241

- 7.1. Definierea politicii comerciale și a obiectivelor ei 242
- 7.2. Instrumente de politică comercială de natură tarifară (vamală) 243
- 7.2.1. Taxele vamale 244
- 7.2.2. Tarifele vamale..... 249
- 7.2.3. Efectul protecționist al tarifelor vamale; protecția nominală și protecția efectivă..... 251
- 7.2.4. Teritoriul vamal..... 255
- 7.2.5. Incidențe ale uniunilor vamale asupra schimburilor comerciale internaționale..... 257
- 7.3. Instrumente de politică comercială de natură netarifară (inclusiv paratarifară) 260
- 7.3.1. Bariere netarifare care implică o limitare cantitativă directă a importurilor 262
- 7.3.2. Bariere netarifare care implică indirect limitarea importurilor prin mecanismul prețurilor..... 266
- 7.3.3. Bariere netarifare care decurg din formalitățile vamale și administrative privind importurile 272
- 7.3.4. Bariere netarifare care derivă din participarea statului la activitățile comerciale 273
- 7.3.5. Bariere netarifare care decurg din standardele aplicate produselor importate și celor indigene (obstacole tehnice)..... 275
- 7.4. Politica comercială promoțională și de stimulare a exporturilor de mărfuri..... 277
- 7.4.1. Măsuri promoționale 278

7.4.2. Măsuri de stimulare a exporturilor de natură bugetară	279
7.4.3. Măsuri de stimulare a exporturilor de natură fiscală.....	281
7.4.4. Măsuri de stimulare a exporturilor de natură financiar-bancară	281
7.4.5. Măsuri de stimulare a exporturilor de natură valutară	283
7.5. Clauza națiunii celei mai favorizate și clauza regimului național.....	285
7.6. Trăsături și tendințe în evoluția politicii comerciale din perioada postbelică.....	289

Capitolul 8

Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT)

și Organizația Mondială a Comerțului (OMC)	297
8.1. Scurt istoric al apariției GATT; definire, obiective, structură organizatorică	299
8.2. Principalele prevederi ale Acordului General pentru Tarife și Comerț.....	302
8.2.1. Principiile de bază ale activității GATT; excepții și derogări de la aceste principii	303
8.2.2. Membrii GATT; accesiunea la GATT; retragerea din GATT	306
8.2.3. Prevederile părții a patra a Acordului General pentru Tarife și Comerț (Comerț și Dezvoltare).....	308
8.2.4. Mecanismul negocierilor comerciale în cadrul GATT: principii, etape	309
8.3. Succintă prezentare a rezultatelor activității GATT	312
8.3.1. Primele șase runde de negocieri	312
8.3.2. Alte activități desfășurate de GATT	315
8.3.3. Runda Tokyo (1973 – 1979): desfășurare, rezultate.....	317
8.4. Aderarea României la GATT; participarea ei la activitatea GATT	332
8.4.1. Aderarea României la GATT	332
8.4.2. Participarea României la Runda Tokyo.....	336
8.4.3. Poziția României la Reuniunea ministerială a GATT din 24-29 noiembrie 1982.....	338
8.5. Runda Uruguay	340
8.5.1. Inițierea rundei: Declarația de la Punta del Este (Uruguay).....	340
8.5.2. Derularea rundei	350
8.5.2.1. Contextul internațional în care s-a desfășurat Runda Uruguay	350
8.5.2.2. Pregătirea și desfășurarea Rundei Uruguay	351
8.5.2.3. Rezultatele rundei. Actul final al Rundei Uruguay	357
8.6. Conferințele ministeriale ale OMC și participarea României la acestea	411
8.6.1. Conferința Ministerială a OMC de la Singapore (9-13 decembrie 1996).....	411
8.6.2. Conferința Ministerială a OMC de la Geneva (18-20 mai 1998).....	418
8.6.3. Conferința Ministerială a OMC de la Seattle (30 noiembrie – 3 decembrie 1999).....	420
8.6.4. Pregătirea Conferinței Ministeriale a OMC de la Doha (9-14 noiembrie 2001) și desfășurarea acesteia	424